

Handläggare
Carina Fromm
Telefon: 08-50805178

Till
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd
2018-04-12

Remiss av strategi för romsk inkludering

Remiss från kommunstyrelsen Dnr 2018/000070

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till Kommunstyrelsen som svar på remissen.

Denise Melin
Stadsdelsdirektör

Marie Janemar
Avdelningschef

Sammanfattning

Stockholms stads kommunstyrelse har tagit fram en långsiktig och stadsövergripande strategi för romsk inkludering för staden som remitterats till förvaltningen. Syftet är att ge en gemensam plattform för stadens verksamheter i arbetet med att säkerställa romers mänskliga rättigheter. Strategin omfattar den romska minoritetens rätt till arbete och försörjning, utbildning, kultur samt social omsorg och trygghet. Förvaltningen välkomnar strategin och dess syfte och ser att en höjning av kunskap och medvetenhet om den romska minoriteten, inte minst dess villkor och utsatthet, kan bidra till att behoven av insatser hos denna målgrupp tillgodoses på ett tillfredsställande sätt.

Bakgrund

Kommunfullmäktige fastslog i Stockholms stads budget för 2017 att kommunstyrelsen ska ta fram en strategi för romsk inkludering i samråd med romska företrädare och berörda nämnder. En långsiktig och stadsövergripande strategi har tagits fram för Stockholms stad. Kommunstyrelsen har remitterat ”Strategi för romsk inkludering”, dnr 2018/000070, för yttrande av samtliga stadsdelsnämnder, berörda facknämnder, Föreningen för romska barn och kvinnor, Romska ungdomsdelegationen, Riksförbundet Internationella romska och resande Kvinnocenter samt Romano Paso.

Sammanfattning av remissen

”Strategi för romsk inkludering” syftar till att lägga fast stadens övergripande inriktning samt arbetssätt och ansvarsfördelning för arbetet med romsk inkludering och sträcker sig över perioden 2018-2022. Strategin ska utgöra en gemensam plattform för stadens verksamheter i arbetet med att säkerställa romers mänskliga rättigheter och delas in i följande områden:

- Rätten till arbete och försörjning
- Rätten till utbildning
- Rätten till kultur
- Rätten till social omsorg och trygghet

Rätten till arbete och försörjning

Stadens samråd samt erfarenheter från arbetsmarknadsförvaltningens brobygggarverksamhet tyder på att romer i Stockholms stad har en missgynnad ställning på arbetsmarknaden. Ett arbetssätt som eftersträvas i bland annat brobygggarverksamheten är att ha en uppsökande hållning gentemot målgruppen. Samarbete mellan stadens förvaltningar och andra myndigheter kring enskilda personer som står långt från arbetsmarknaden är utmärkande för många av insatserna.

Möjligheten till arbete och vuxenutbildningar ska stärkas, och arbetsmarknadsnämnden ska prioritera strategiska insatser. Unga arbetslösa romer mellan 16 och 29 år och romska kvinnor med svag ställning på arbetsmarknaden är viktiga målgrupper.

Brobygggarverksamheten ska stärkas, vilket förutsätter samverkan med andra förvaltningar och att dess uppdrag förtydligas.

Rätten till utbildning

EU-kommissionens ram för nationella strategier för romsk inkludering understryker att rätten till utbildning ska vara ett prioriterat område för att åstadkomma en förändring av romers livsvillkor. Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm visar hur viktig förskolan är för barns möjlighet till utveckling av sina förmågor och för långsiktiga positiva effekter på barns lärande och utveckling. Rapporter visar att villkoren för många romer inom förskolan och skolan inte är tillfredsställande, bland annat på grund av elevers och föräldrars erfarenheter av diskriminering och utsatthet. Förskolor och skolor i Stockholms stad ska därför aktivt arbeta mot diskriminering och kränkande behandling samt för att främja lika rättigheter och möjligheter. Utbildningsnämnden säkerställer att skolor utifrån kunskap om romers utsatthet undanröjer osakliga hinder genom att bedriva ett effektivt likabehandlingsarbete. Förskolor och förskoleklasser i Stockholms stad medverkar till förverkligande av språkliga rättigheter genom att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla sin förmåga att kommunicera såväl på svenska som på sitt modersmål. Skolans modersmålsundervisning och förskolans modersmålsstöd i romani chib ska stärkas. Utbildningsnämnden ska också arbeta aktivt för att öka kunskapen hos lärare om den romska nationella minoritetens kultur, språk och historia.

Rätten till kultur

I stadens utvecklingsarbete med att tillgodose romers rättigheter ska kulturnämnden beakta barnperspektivet. Stockholms stad vidtar insatser som ska leda till att romers nutida och historiska närvaro samt språk och kultur synliggörs i staden. Kulturnämnden ska prioritera strategiska insatser inom ramen för sin verksamhet. Arbetet ska bedrivas i nära samverkan med romska företrädare och bidra till att den romska minoritetens historia och närvaro i andra avseenden får en mer framträdande roll i staden. Kulturnämnden och stadsdelsnämnderna ska genomföra insatser för att underlätta för den romska minoriteten att söka kultur- och utvecklingsstöd. Biblioteken ska fortsätta bevaka utgivning och kontinuerligt köpa in medier på minoritetsspråket romani chib.

Rätten till social omsorg och trygghet

Rapporter från Socialstyrelsen med flera visar att många romers misstro är särskilt stor i förhållande till socialtjänsten. Insatser som främjar den romska minoritetens förtroende för socialtjänsten ska öka. Socialnämnden i samarbete med stadsdelsnämnderna ska utveckla ett strategiskt och långsiktigt arbete som ökar den romska minoritetens förtroende för socialtjänsten.

En studie från Folkhälsomyndigheten synliggör romska kvinnors utsatthet samt att de upplever ett lägre förtroende för olika samhällsfunktioner än den kvinnliga befolkningen i övrigt. För att säkerställa att kvinnor som tillhör den romska minoriteten får adekvat skydd, stöd och hjälp vid utsatthet för våld måste medarbetare inom socialtjänsten ha kunskaper om den romska minoritetens kultur, seder och bruk, vad minoritetsstatus innebär och hur det kan påverka arbetet.

Det finns en oro inom familjer som tillhör den romska minoriteten om att en kontakt med socialtjänsten också ska leda till en utredning om omhändertagande av barn enligt LVU. Stadsdelsnämnderna ska därför utveckla arbetssätt som bidrar till att förvaltningens resurser utnyttjas och är tillgängliga för den romska minoriteten. Detta kan bland annat göras genom att involvera romska nätverk när barn är under utredning samt rekrytera familjehem och jourhem med romsk kulturkompetens.

Arbetsmarknads-, kultur-, utbildnings-, socialnämnden samt stadsdelsnämnder ansvarar för att genomföra strategin. Utvecklingsarbetet ska utgöra en integrerad del av respektive nämnds verksamhet och därmed rymmas inom given ekonomisk ram. Åtterrapporeringen görs i stadens styr- och ledningssystem ILS.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för Strategi och internservice i samråd med berörda verksamhetsavdelningar.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på att Stockholms stad tar fram en gemensam plattform för stadens verksamheter i arbetet med att säkerställa den romska minoritetens mänskliga rättigheter. Flera av de framtagna strategierna är redan idag prioriterade områden inom förvaltningens verksamheter såsom individ och familjeomsorg, förskola och tidigt socialt arbete. Arbetet med att nå målgrupper som idag befinner sig långt ifrån arbetsmarknaden är ett fokusområde, och barnens språkutveckling har hög prioritet i förskoleverksamheten, vilket inkluderar stöd och utveckling av såväl modersmål som svenska. Förvaltningen konstaterar att det finns behov av att öka kunskapen och medvetenheten hos medarbetare inom dessa och andra verksamheter för att säkerställa den romska minoritetens rättigheter och möjligheter till jämlika förutsättningar, inte minst i arbetet med att öka romernas förtroende

för socialtjänsten och andra verksamheter. Förvaltningen välkomnar därför förslagen om att aktivt arbeta för att öka denna kunskap, och ser att en sådan kompetensutveckling kan lyfta medvetenheten och förbättra arbetssätten gentemot målgruppen. Samtidigt konstaterar förvaltningen att det kan vara fördelaktigt om delar av sådana kunskapshöjande insatser erbjuds från centralt håll i staden.

Förvaltningen föreslår att nämnden beslutar att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till Kommunstyrelsen som svar på remissen.